

**KLASİK ÇAĞDA
ANADOLU
UYGARLIKLARI**

KARAKUŞ

Kronoloji

GÖ 600000 - 12000

Mahmudiye ve Seyitgazi çevresinde Paleolitik Çağ'a ait çakmak taşı kazıyıcı aletler bulunur.

MÖ 5500 - 3200/3000

Orman Fidanlığı, Asmainler, Kanlıtaş, Kes Kaya yerleşimlerinde bölgesel Porsuk Kültürü oluşur.

MÖ 2000 - 1500

Çavlım Mezarlığı, Şarhöyük kazıları

MÖ 1200-333

8-6. yy arasında Şarhöyük ve Frig vadilerinde Frig yerleşmeleri

MÖ 278-77

Sivrihisar yöresinde Galat boyu Tolistoboglar'ın yerleşimi. Eskişehir'den (Dorylaion) Ballıhisar'a (Pessinus) doğru uzanan yol üzerinde Galat hakimiyeti.

MÖ 4 Nisan 204

Pessinus'taki Ana Tanrıça Kybele'nin meteorik taş şeklindeki idolünün Frigyalı rahiplerce Roma Senatosu'nun isteğiyle Roma'ya götürülüşü.

MÖ 116

Dorylaion, Roma'nın Asya Eyaleti sınırları içine alınır.

Paleolitik Çağ

Neolitik Çağ

Kalkolitik Çağ

İlk Tunç Çağı

Orta Tunç Çağı

Son Tunç Çağı

Demir Çağları

Hellenistik Çağ MÖ333-30

MÖ 10000 - 5500
Demircihöyük, Kalkanlı Höyük, Keçiçayırı Höyüklerinde yerleşik hayata geçiş.

MÖ 3200/3000 - 2000
Demircihöyük, Sarıket, Küllüoba, Şarhöyük kazılarında iskan saptanır.

MÖ 1500 - 1200

Şarhöyük'te bulunan mühür baskısı, Hitit kralının oğlu, akrabası veya saray mensubunun burada yönetici oluşunu gösterir.

MÖ 546-333

Pers hakimiyeti. Bölge idari olarak Kapadokya, Paflagonya ve Hellepontos ile birlikte Büyük Frigya Satraplığı'na bağlı.

MÖ 228

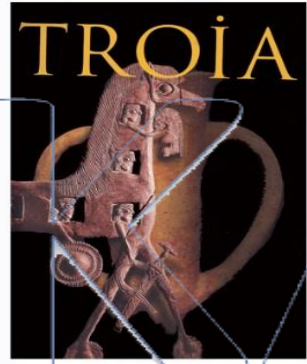
Bergama kralı I. Attalos'un hâkimiyeti.. Pessinus bölgede en ünlü ticaret ve din merkezidir.

MÖ 184

Frigya'nın kuzey kesimindeki topraklar Bitinya Krallığı'ndan alınır ve Bergama Krallığı'na bağlanır. Bu topraklara Frigya Epictetos (Sonradan kazanılmış Frigya) adı verilir. Bu topraklar Şarhöyük, Karahöyük ve Seyitgazi'yi içerir.

TROIA SAVAŞI
EGE VE DOR GÖÇLERİ
(MÖ 13. yüzyıl sonu -
12. yüzyıl)

MÖ 13. yüzyıl sonlarında meydana gelen Troia Savaşı'ndan sonra tarih sahnesine çıktığı düşünülen "Deniz Kavimleri", önelerine çıkan ülkeleri yakıp yıkarak Mısır'a kadar ulaştılar. Aynı dönemde, Yunanistan'daki Akha merkezleri ve Orta Anadolu'daki Hitit Devleti tarih sahnesinden silindi. Ege dünyası kuzeyden güneye doğru çeşitli göçlere sahne oldu: Aioller, Ionlar ve Dorlar.

Troia Savaşı
(MÖ 1225 - 1200)

Deniz Kavimleri
(MÖ yak. 1200)

Hitit İmparatorluğu'nun
Yıkılışı
(MÖ yak. 1200)

Akhaialıların Çöküşü
(MÖ yak. 1200)

Göçler
(MÖ 12. - 9. yüzyıllar)

KARANLIK ÇAĞ
(MÖ 1200 - 700)

Akhaialıların çöküşünden sonra, birkaç yüzyıl boyunca Ege dünyasında büyük bir siyasal güç ve uygarlık görülmedi. Karanlık çağ olarak adlandırılan dönemde anıtsal mimariye ilişkin izler bulunmadığı gibi, yazı da unutuldu.

Ege Dünyasında
İlk Kent-Devletleri
(MÖ 11. - 8. yüzyıllar)

Aiol, Ion ve Dorların
Batı Anadolu'ya Gelişi
(MÖ 10. - 7. yüzyıllar)

Phryg Krallığı
(MÖ 9. - 7. yüzyıllar)

Homeros
(MÖ 8. yüzyıl)

Olimpiyat Oyunlarının
başlaması
(MÖ 776)

Lydia Krallığı
(MÖ 7. - 6. yüzyıllar)

KOLONİZASYON
(MÖ 750 - 550)

Eskiçağ literatürüne "Büyük Kolonizasyon" olarak geçen kolonizasyon hareketleri, Ege, Marmara, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında çok sayıda koloninin kurulduğu MÖ 750-550 yılları arasında tarihlenen 200 yıllık bir sürecin adıdır.

Büyük Kolonizasyon
Hareketlerinin Başlaması
(MÖ yak. 750)

Kent-Devletlerinde
tiranların egemenliği
(MÖ 670 - 570)

Sikkenin icadı
(MÖ 625 - 600)

**ANADOLU'DA
PERSLER'İN EGEMENLİĞİ**
(MÖ 547 - 334)

İran'da hüküm süren Persler, MÖ 547/46'da Lydia Krallığı'na son vererek, tüm Anadolu'yu ele geçirdiler ve satraplıklara ayırarak Anadolu'ya 200 yıl egemen oldular.

Persler'in Lydia Krallığı'na
son vermesi
(MÖ 547/546)

I. Dareios'un
satraplıkları yeniden
düzenlemesi
(MÖ 522 - 486)

İonia Ayaklanması
(MÖ 500)

Persler'in Miletos'u ele
geçirmesi
(MÖ 494)

Mardonios'un
Trakya seferi
(MÖ 492)

Pers - Yunan
Savaşları
(MÖ 490 - 479)

Delos Deniz Birliği'nin
Kuruluşu
(MÖ 478/477)

**BÜYÜK İSKENDER VE
HELLENİSTİK ÇAĞ**
(MÖ 334 - 30)

Makedon Kralı Büyük İskender'in Doğu seferine başladığı MÖ 334 yılı ile son Hellenistik Krallık olan Ptolemaiosların Actium Savaşı sonrasında tarih sahnesinden silindikleri MÖ 30 yılı arasındaki yaklaşık 300 yıllık dönem Hellenistik Çağ olarak adlandırılır.

Granikos Savaşı
(MÖ 334)

İskender'in Gordion'a
gelişi
(MÖ 333)

Issos Savaşı
(MÖ 333)

Gaugamela Savaşı
(MÖ 331)

İskender'in ölümü
(MÖ 323)

İskender
İmparatorluğu'nun
paylaşımı ve
Hellenistik Krallıkların
kuruluşu
(MÖ 322 - 281)

FRAKUŞ

**TUNÇ ÇAĞI
ANADOLU**

Denizâşırı Ticaret Yolları İÖ 14.-4. Yüzyıllar

Bir yerden başka bir yere taşınan eşyalar, ticari mallar, yazılı metinler, betimler ve efsaneler kültürel ve ticari ilişkiler ile ticari yollar hakkında bilgi verir. Bu yolların belirlenmesinde meteorolojik bilgiler de önemli rol oynar. Rüzgar ve akıntılar yönü yelkenli ticari gemilerin yola çıkmasını etkiler. Homeros'un İlyada destanında da Akaların yola çıkmak için uygun rüzgârı beklediğinden bahsedilir. Deniz yollarının yanı sıra kara yollarının da kullanıldığını bilinir. Yazılı kaynaklar yüklerin eşek kervanları ile taşındığını aktarır. Tüm bu bilgiler birleştirildiğinde hem denizden hem de karadan doğu-batı ve güney-kuzey yönlerinde yoğun bir iletişim ağının mevcut olduğu anlaşılıyor.

HOMEROS

İLYADA

Çeviri: AZRA ERHAT - A. KADIR

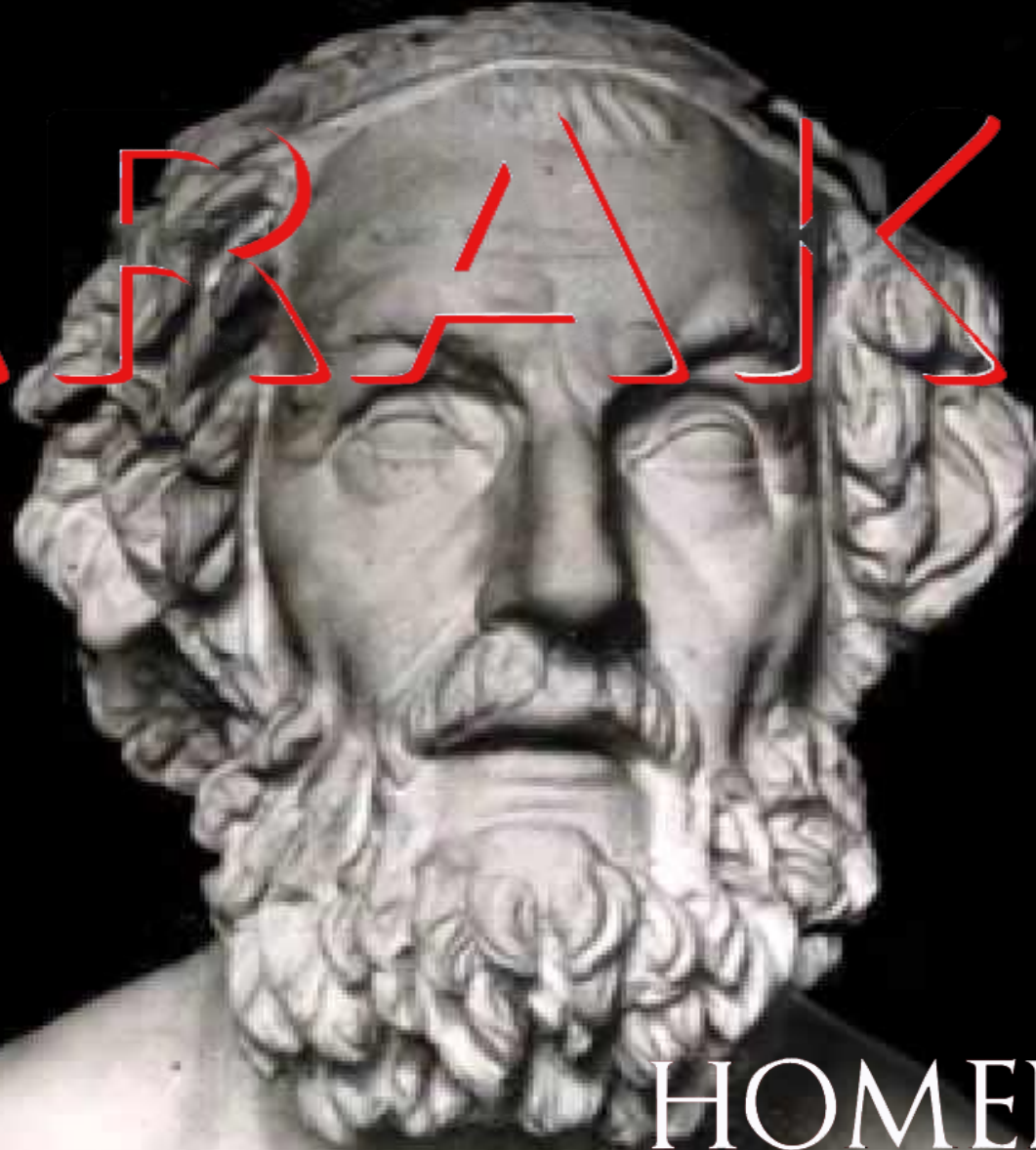

HOMEROS

ODYSSEİA

Çeviri: AZRA ERHAT - A. KADIR

HOMEROS

TROIA

KARAKUS

KARAKUS

KARAKUS

۱۲

KARAKUS

DENİZ

KAVİMLER

GÖÇÜ

KARAKUŞ

M.Ö. 1200 yıllarında Anadolu'daki büyük uygarlıkların hepsi bir anda tarih sahnesinden silindi. Batıdan kitlesel bir göç dalgasının Anadolu üzerinden Doğu Akdeniz toprakları üzerinden Mısır İmparatorluğu sınırlarına dayandığını Mısır duvar yazılarından öğreniyoruz.

“

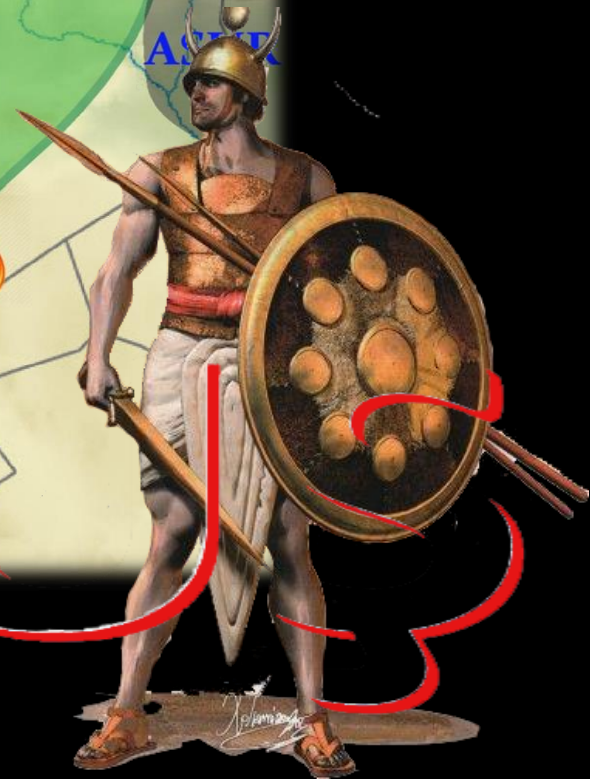
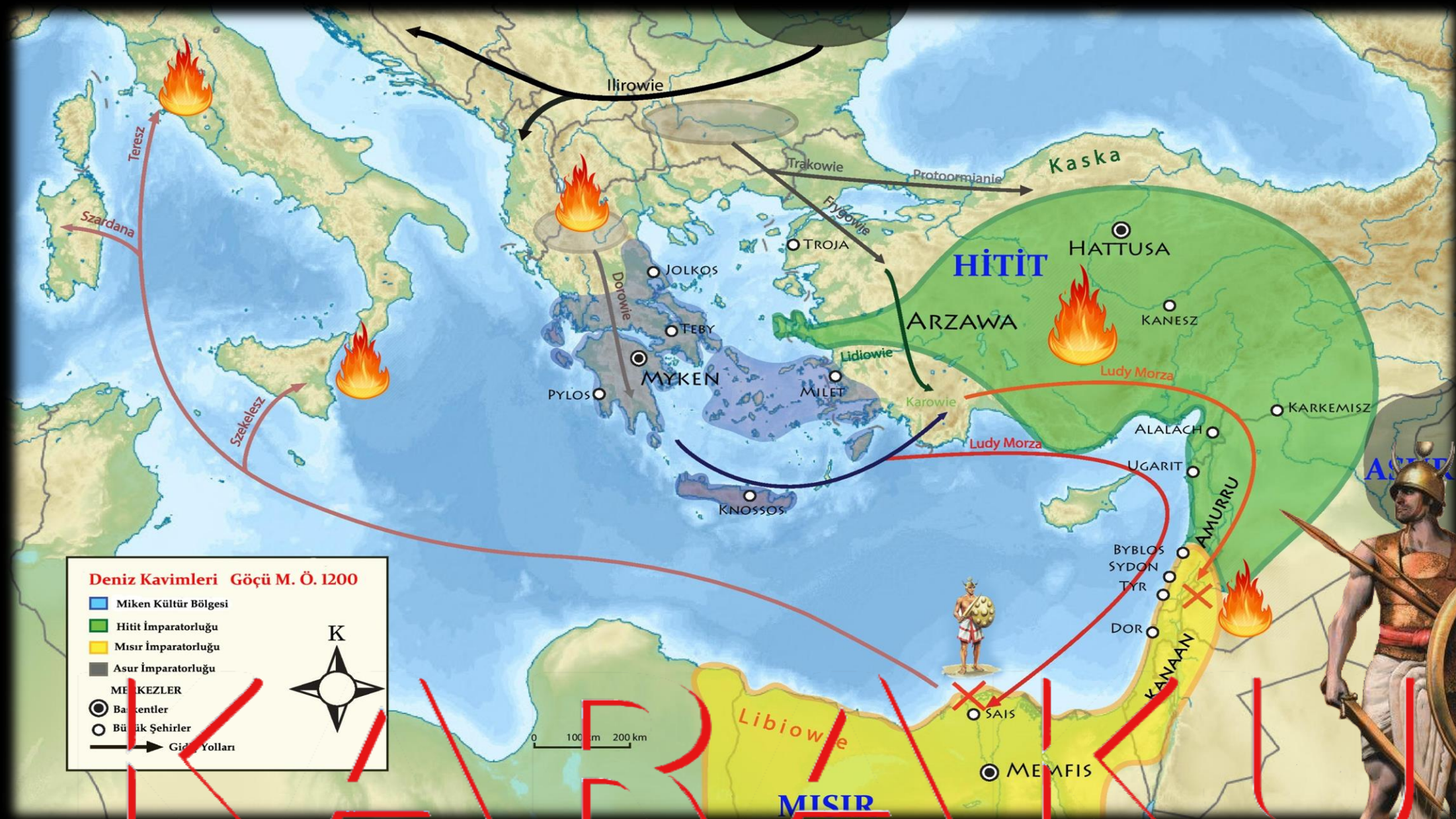
*Hatti ülkelerinden hiçbiri bunların saldırısına dayanamadı.
Kode, Karkamış, Arzava ve Alaşia tahrip edildi.
Bu insanlar Amurru ülkesinde bir yerde ordugâhlarını kurdular.
Buranın halkını hiç yokmuş gibi mahvettiler.
Bunlar önlerinde bir ateş perdesi bulundurmak suretiyle
Mısır üzerine yürüdüler. (...) Kalpleri inançla doluydu ve
kendi kendilerine hayallerimizi gerçekleştiriyoruz, diyorlardı.*

“

KARAKUS

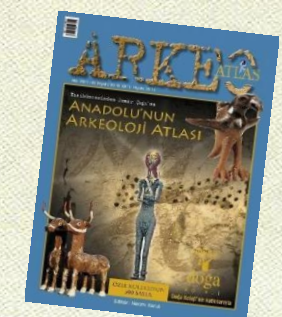
KARAKUS

KARANLIK ÇAĞ

- Yeni Assur Krallığı, III. Salmansaser Dönemi
- Urartu Krallığı (İÖ 8.yüzyıl)
- Kaska Bölgesi, İÖ 12. - 8. yüzyıl
- Tarhuntaşşa Krallığı (İÖ 12.yüzyıl)
- Phrygia Krallığı
- Yunan-Aeol Bölgesi (İÖ 10-9.yüzyıl)
- Yunan-Ion Bölgesi (İÖ 9.yüzyıl)
- Büyük Mısra Krallığı
- Yunan-Dor Bölgesi (İÖ 9.yüzyıl)
- Karkamış Krallığı (İÖ 12.yüzyıl)
- Arami Kenedi Şoba ve Şam
- Fenike Birliği
- İsrail ve Juda (İÖ 9-8.yüzyıl)
- Filistin Bölgesi
- Babil Bölgesi

ANADOLU'DA
YUNAN
KOLONİZASYONU

KARAKUŞ

Yunanlılar, çobanlıkla uğraşan Makedonyalıları gerçek Helen olarak kabul etmiyorlardı.

MAKEDONYA

Thessalonika (Selanik)

TRAKYA

EPEİROS

Yunan inançlarına göre tanrılar Olympus Dağı'nda oturuyorlardı.

KEFALONYA

Yunan demokrasisinde liderler, aynı zamanda etkili birer hatipti.

Arta

TESALYA

Tesalyalıları at yetiştiriciliğinde çok becerikliydiler.

Yunan vazoları çok ünlüydü. Özel bir kilden yaptıkları bu vazolar, pişirildiğinde kırmızı bir renk alıyordu.

LEMNOS

Troya

Persler, M.Ö. 480 tarihinde güçlü bir orduyla Yunan topraklarına girdiler.

Eski Yunan'ın en büyük şairlerinden biri, Lesbos (Midilli) Adası'nda yaşayan Sapho idi...

ESBOS

İON DENİZİ

Eski Yunanlılar Delphi'deki Apollon Tapınağı'na gidip, kahinlere geleceği sorarlardı.

Thermopilai

Delphi

Platela

Lidyalıların keşfi parayı Yunanlılar da kullanıyorlardı. Atina'da paranın üstünde tanrıça Athena'yı simgeleyen baykuş resmi vardı.

ATTIKA

Maraton

EĞE DENİZİ

PELOPONNESOS

Korinthos

Atina

Pire

Eles

"Tarihin babası" olarak adlandırılan Herodotos Halikarnassos'ta doğmuştu.

Milet

Halikarnassos

Olimpiyat oyunları, ilk kez M.Ö. 776 tarihinde tanrı Zeus'un onuruna gerçekleştirildi.

MESSENIA

Sparta

Atina ve spartalıları sürekli savaşıyorlardı.

Atina'nın üstünlüğü bir ölçüde Laurio bölgesindeki gümüş yataklarının denetlemesinden geliyordu.

NAKSOS

THERA

AKDENİZ

RODOS

Savaşlarda ya da oyunlarda başarılı olamayan Spartalı erkekler sakallarının yarısını keserlerdi. Böylece halk gözünde saygılarını yitirirlerdi.

Yunanlı kadınlar kuş dokumasını ve halıyı biliyorlardı.

Kydonia

GİRİT

Yunan savaş gemilerinin büyük çoğunluğu "trirem" idi. Bu gemiler iki yanında üç sıra kürekçi bulurdu.

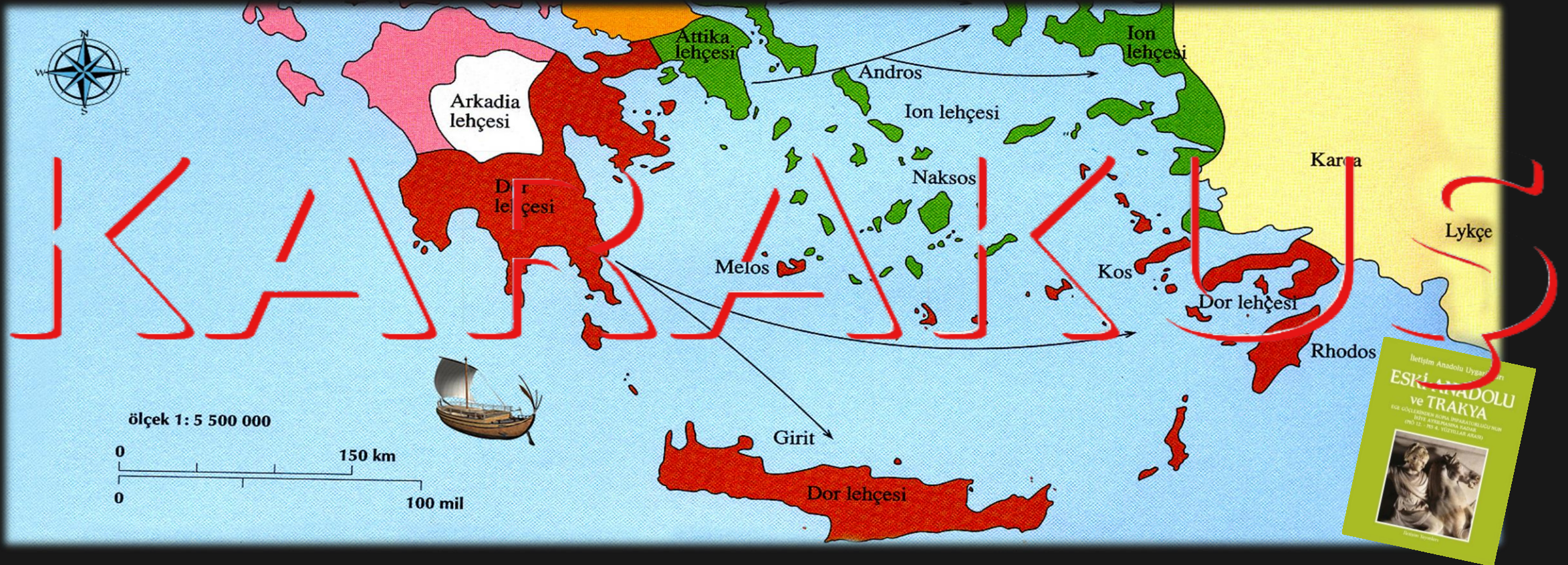

İ. Ö. 2. binyılında Yunan anakarasında Anadolu ve Yunanistan coğrafyasını etkileyen olaylar olur; Doğu Avrupa'dan (Kuzey Karadeniz) Akha (Akhaioi) adı verilen topluluklar güneye doğru iner. Kuzeyden gelen bu nüfus hareketliliği yaklaşık 300 yıl (İ.Ö. 2000 – 1700) ve ağır ağır sürmüştür. Bu uzun dönem içinde ilk Akhalar, sonrasında İonlar ve Dorlar bölgeye akın akın geldiler. Yunanistan karasında yaşayan yerli halk Pelasglar bu topluluk karşısında dayanamadılar Ve bundan sonra bölge gelen göçmenlerin adıyla yani Akhaia olarak anılmaya başlar.

2

. Bin yılın sonlarında olan Dor göçleri sonucunda güney Yunanistan halkları yer değiştirmek zorunda kaldı. Tesalya bölgesindeki Aioller adalar (Lesbos) üzerinden kuzey Ege kıyılarına yerleştiler (Aiolis). Güneydoğu Yunanistan'daki İonlar da İzmir ve çevresine yerleşerek bölgeye adlarını (İonia) verdiler. Orta Yunanistan bölgesine yerleşen Dorlar zamanla güneye Peloponnes bölgesine doğru kaydılar. Dorların bir bölümü de adalar üzerinden (Girit, Rodos ve Kos) Anadolu'ya Bodrum ve çevresine yerleştiler.

Akhaios'un torunu Arkhandros ya da Pelops komutasında Thessalia'dan çıkan bir Akha topluluğu, Boiotia birliği ile birlikte Argolis'i ve Lakonia'yı ele geçirmiş ve Dorlar tarafından sürülene kadar kalmışlardır. Daha sonra, Orestes'in oğullarından birinin önderliğinde Peloponnesos'un kuzey kıyısına gitmişler ve orada oturan İonları topraklarından atarak ve bölgenin adını da Akhaia olarak değiştirmişlerdir.

[BOYANA; 2011: 1938]

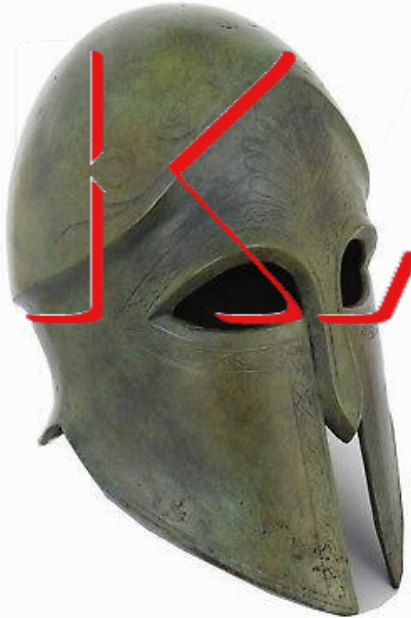
KARAKUS

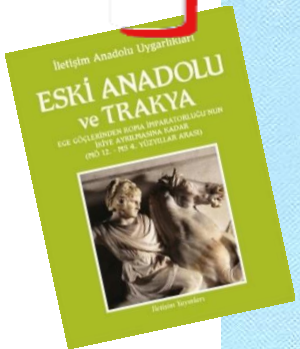
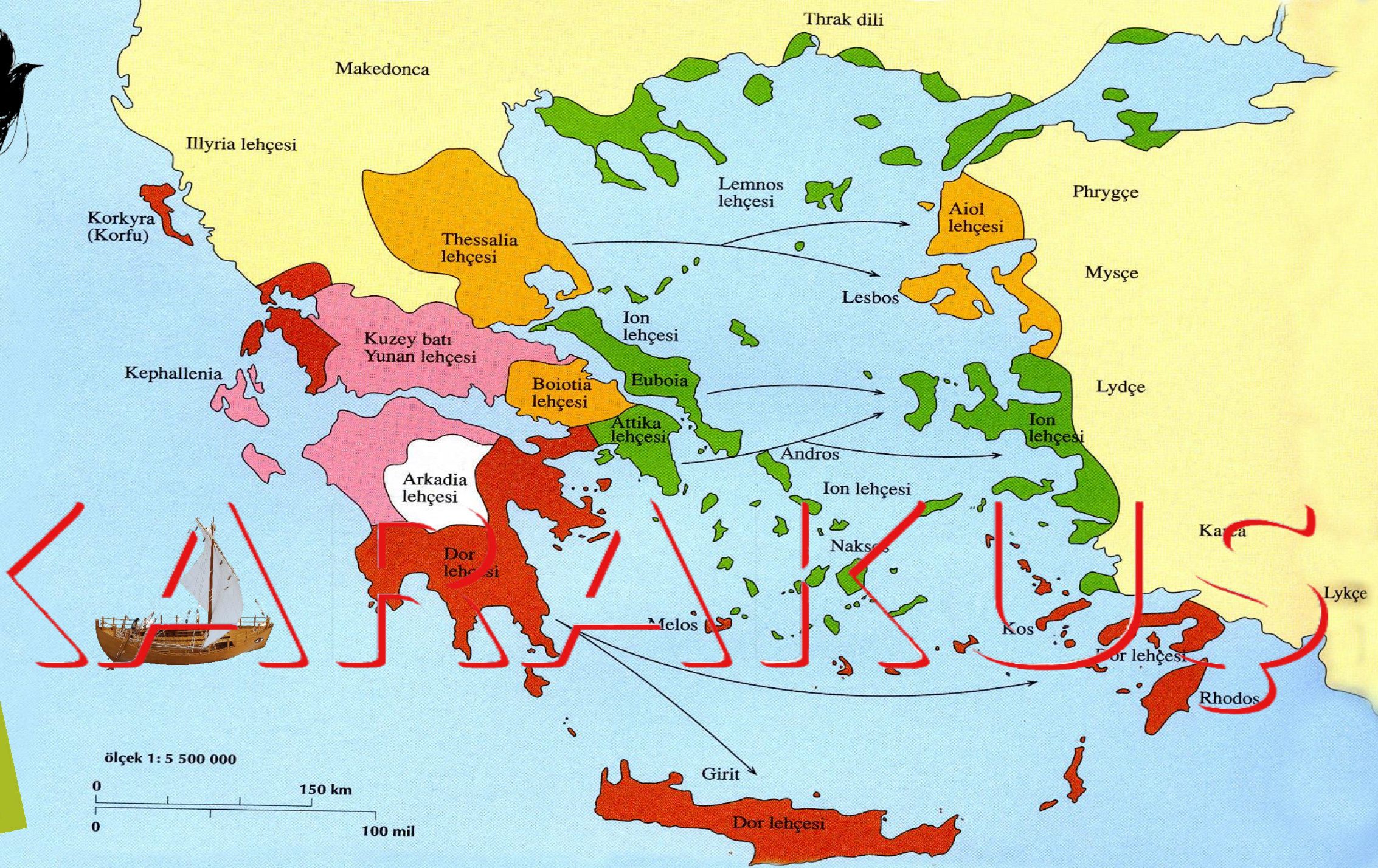
Orta Yunanistan bölgesinde Tesselya ve Boeotians bölgelerinde yaşayan Aiolianlar,
(Yunanca 'hızlı hareket eden' anlamına gelmekteydi.)

Dorların bölgeye girmesi sonucu Aiolianlar da doğuya doğru göç ederek
Midilli ve Tenedos adasına geçtiler, Anadolu'da Kuzeybatı ege kıyılarına yerleştiler.

Yunanlıların Anadolu'ya göç yolları ve Anadolu'daki Yunan yerleşmeleri

Bir kavmin ya da kent halkının tarımsal ya da ticari faaliyetlerde bulunmak için kendi sınırları dışında elverişli topraklarda üsler kurup, orayı yurt edinme sürecine kolonizasyon denir. (TEKİN; 2003: 50)

Hebros

TRAKYA

KARAKUS

Bisanthe

Perinthos

Byzantion

Khalkedon

PROPONTIS

Astakos

Parion

Priapos

Sestos

Lampsakos

Abydos

Elaios

Kyzikos

Kios

BITHYNIA

Miletopolis

TROAS

MYSIA

AIOLIS

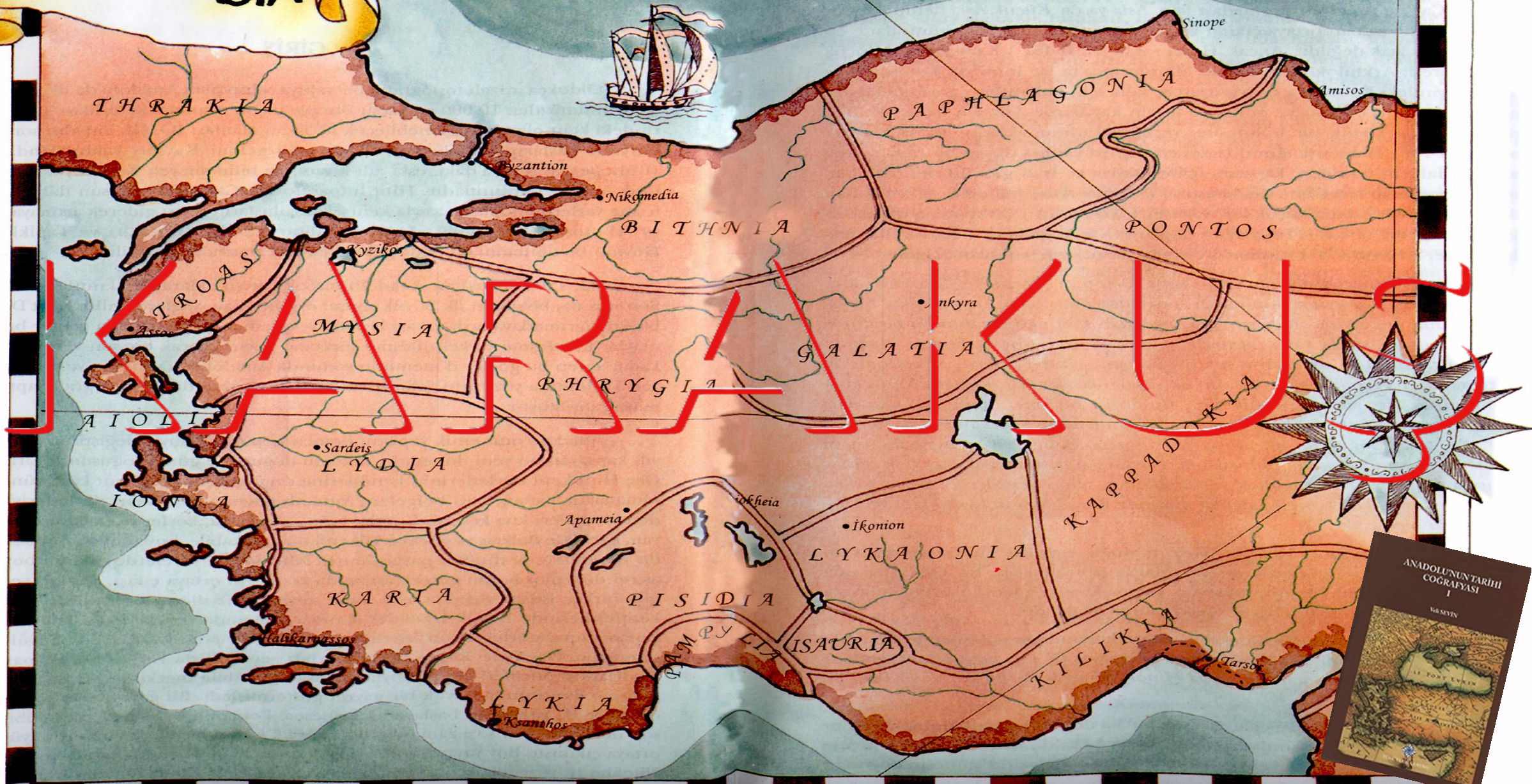
KARAKUS

Yukarda anlatılan Yunanistan karasında oluşan göçler sonucu halkların yeni yurt kurmaları, bir kolonizasyon olarak kabul edilse de esas olarak 750 – 550 İ.Ö. yılları arasına tarihlenen ve Ege, Marmara, Akdeniz ve Karadeniz'e yayılan kolonizasyon '*Büyük Kolonizasyon Dönemi*' olarak eskiçağ literatürüne geçmiştir. Yunanlılar çeşitli toprak ürünlerinin (Yağ, Şarap, Orman ürünleri vb.) yanı sıra ürettikleri eşyaları da (Seramik) geniş bir bölgeye pazarlamaya başladılar. Gidilen yerlerden de fildişi, altın, çeşitli eşyalar ve köleler getirilmiştir.

KÜÇÜK ASIA

KAYNAKÇA ve OKUMA LİSTESİ

- ★ Sevin, Veli; 2001: Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası. Türk Tarih Kurumu Yayınları. Ankara
- ★ Kollektif; 1988: Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi. Görsel Yayınları . İstanbul.
- ★ Boyana, Hülya; 1988: "İonyalılar ve İonya'daki Kabile Teşkilatlamaları" . Tarih İncelemeleri Dergisi. Cilt 26 S. 1 Temmuz. İstanbul: 35 – 49.
- ★ Oğuz Tekin (2003) Eski Yunan Tarihi. İletişim Yayınları. İstanbul.
- ★ İsmail Gezgin (2007) Arkaik ve Klasik Dönemde Anadolu. Detay Yayıncılık. Ankara.
- ★ Oğuz Tekin (2007) Eski Anadolu ve Trakya. İletişim Yayınları. İstanbul.
- ★ Peter Levi (1987) Eski Yunan. İletişim Yayınları. İstanbul. Çeviri: Neşe Erdilek.
- ★ Arif Müfid Mansel (1988) Ege ve Yunan Tarihi. TTKY. Ankara.
- ★ Focus Dergisi.

